

2021

Република Северна Македонија
Министерство за финансии

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Financave

**ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА ФУНКЦИОНИРАЊЕ НА СИСТЕМОТ НА ЈАВНА ВНАТРЕШНА ФИНАНСИСКА
КОНТРОЛА ЗА 2021 ГОДИНА**

Скопје, јули 2022 година

СОДРЖИНА

Страна

РЕЗИМЕ.....	3
1.ВОВЕД.....	5
1.1. Законска основа за изготвување на Годишниот извештај	5
1.2.Цел на Годишниот извештај.....	5
1.3.Основа за подготовка и опфат на Годишниот извештај.....	6
1.4. Доставени годишни финансиски извештаи за 2021 година.....	6

2. СОСТОЈБА НА СИСТЕМОТ НА ВНАТРЕШНА ФИНАНСИСКА КОНТРОЛА ВО 2021 ГОДИНА	7
2.1. АНАЛИЗА НА ПРАШАЛНИКОТ ЗА САМОПРОЦЕНКА НА СИСТЕМОТ ЗА ФИНАНСИСКО УПРАВУВАЊЕ И КОНТРОЛА.....	7
А.КОНТРОЛНА СРЕДИНА.....	7
Б.УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ.....	14
В.КОНТРОЛИ.....	15
Г.ИНФОРМАЦИИ И КОМУНИКАЦИИ.....	17
Д. МОНИТОРИНГ И ПРОЦЕНКА НА СИСТЕМОТ.....	19

3.ИЗВЕШТАЈ ЗА ИЗВРШЕНИТЕ РЕВИЗИИ И АКТИВНОСТИ НА ВНАТРЕШНАТА РЕВИЗИЈА ВО 2021 ГОДИНА	21
3.1 Состојба на внатрешната ревизија согласно евиденцијата на Централната единица за хармонизација	21
3.1.1 Организација и екипираност на внатрешната ревизија кај субјектите од јавниот сектор на централно и локално ниво	21
3.1.2 Организација и екипираност на внатрешната ревизија кај буџетските корисници на централно и локално ниво.....	21
3.1.3 Организација и екипираност на внатрешната ревизија во министерствата.....	23
3.2 Состојба на внатрешната ревизија согласно доставените годишни извештаи за 2021 година	24
3.2.1. Состојба на внатрешната ревизија на централно ниво согласно доставените годишни извештаи за 2021 година.....	25
3.2.2.Состојба на внатрешната ревизија на локално ниво согласно доставените годишни извештаи за 2021 година.....	26

4. ЦЕНТРАЛНА ЕДИНИЦА ЗАХАРМОНИЗАЦИЈА.....	29
4.1. Реализирани активности на Централната единица за хармонизација во 2021 година	29
4.1.1. Активности поврзани со Поглавјето 32 - Финансиска контрола.....	30
4. 2 Известување по заклучоци од Годишниот извештај за функционирање на системот за јавна внатрешна финансиска контрола за 2020 година.....	34

ЗАКЛУЧОЦИ.....	32
ПРИЛОЗИ.....	34

1. Преглед на буџетски корисници од централно и локално ниво кои не доставиле Годишен финансиски извештај
2. Преглед на буџетски корисници од централно и локално ниво кои немаат донесено Стратегија за управување со ризици
3. Преглед на буџетски корисници од централно и локално ниво кои немаат изготвено Регистар на ризици
4. Преглед на буџетски корисници од централно и локално ниво кои не доставиле извештај за извршените ревизии и активностите на внатрешна ревизија

РЕЗИМЕ

Годишниот извештај за функционирање на системот на јавна внатрешна финансиска контрола го прикажува степенот на развој на финансиското управување и контрола и внатрешната ревизија со цел известување на Владата на Република Северна Македонија и другите засегнати страни за активностите спроведени во извештајниот период.

Извештајот е изготвен врз основа на доставените годишни финансиски извештаи за 2021 година од буџетските корисници на централно и локално ниво и евиденцијата на Централната единица за хармонизација.

Обврската за доставување Годишен финансиски извештај за 2021 година ја исполнија 89% од буџетските корисници на централно ниво и 82% од буџетските корисници на локално ниво, што во однос на претходната година претставува намалување од 3 процентни поени на централно ниво и зголемување од 5 процентни поени на локално ниво.

Анализата на податоците од доставените самопроценки укажува дека вработените во околу 92% од буџетските корисници на централно и локално ниво се запознаени со Етичкиот кодекс на државните службеници или посебниот кодекс на буџетскиот корисник, но постојат потешкотии во известувањето и спречувањето на потенцијалните конфликти на интереси.

Раководењето и стилот на управување кај буџетските корисници е на високо професионално ниво, редовно се одржуваат состаноци на највисоко раководно ниво (во 91.4% од институциите се одржуваат овие редовни колегиуми) и на истите редовно се застапени темите поврзани со финансиското управување и контрола (реализација на стратешките цели, спроведувањето на програмите и проектите, степенот на постигнатите резултати, клучните ризици во работењето и реализацијата на финансискиот план/буџетот).

Анализата на податоците од доставените самопроценки укажува дека 67% од буџетските корисници на централно ниво и 53% од општините и Градот Скопје имаат распределен буџет по организациони единици, а само 48% од раководителите на организационите единици во буџетските корисници на централно ниво и 33% од општините и Градот Скопје имаат генерални овластувања за преземање на финансиски обврски, што укажува на недоволно воспоставени јасни линии на одговорност и отчетност на раководителите.

На централно ниво околу 71% буџетски корисници имаат донесено Стратегија за управување со ризици, околу 71% од буџетските корисници ги документираат ризиците во работењето во регистар на ризици, а околу 66% ги документираат ризиците во нивните плански документи. На локално ниво околу 46% буџетски корисници имаат донесено Стратегија за управување со ризици, околу 33% од буџетските корисници ги документираат ризиците во работењето во регистар на ризици, а околу 36% ги документираат ризиците во нивните плански документи.

Потребно е подобрување на документирањето на ризиците во регистарот на ризици, како и на системот за известување за утврдените ризици и реализација на мерките за нивно намалување на начин што одговорното лице на институцијата ќе добива навремени информации за најзначајните ризици на институцијата и институциите во надлежност.

При утврдување на ризиците сеуште не се разгледуваат различните форми на измама, како што се фалсификување на документи, давање неточни информации за финансиската состојба и успешноста на исполнување на поставените цели, фиктивни договори и фактури, давање мито и слично.

Од вкупно 177 буџетски корисници на централно и локално ниво, извештај за извршени ревизии и активности на внатрешната ревизија доставија 104 буџетски корисници (58.8% што е за 2.3 процентни поени помалку во однос на претходната година), односно 57 буџетски корисници од централно (59.4%) и 47 буџетски корисници (58%) од локално ниво.

Анализата на податоците покажува дека во 2021 година во однос на претходната година на централно и локално ниво вкупниот број на внатрешни ревизори е зголемен за 4 (2.8%), додека бројот на раководители е намален за 4 (6.3%).

Во 2021 година просечниот број на ревизори на централно ниво е 1,45 ревизори по единица за внатрешна ревизија, а на локално ниво овој просек изнесува околу 1.

Во 2021 година процентот на реализирани препораки на внатрешната ревизија на централно и локално ниво е зголемен за околу еден процентен поен, во однос на претходната година и изнесува околу 60%, односно 60.3% се спроведени препораки на централно ниво и 59.2% на локално ниво.

За надминување на утврдените слабости во овој извештај дадени се заклучоци за натамошно постапување, чија реализација ќе ја следи Министерството за финансии - Секторот за јавна внатрешна финансиска контрола.

1. ВОВЕД

Секторот за јавна внатрешна финансиска контрола во Министерството за финансии, како Централна единица за хармонизација (ЦЕХ) е организациона единица надлежна за хармонизација на активностите за развој на системот на внатрешни финансиски контроли во јавниот сектор. ЦЕХ согласно Законот за јавна внатрешна финансиска контрола¹, е надлежен за подготвување Годишен извештај за функционирање на системот на јавна внатрешна финансиска контрола.

Годишниот извештај има за цел да ја прикаже состојбата на системот на внатрешни финансиски контроли кај буџетските корисници на централно и локално ниво.

Системот на внатрешни финансиски контроли во јавниот сектор се воспоставува заради обезбедување добро финансиско управување, што подрабира реализација на поставените цели на етички начин, со користење на средствата на законит, правилен, економичен, ефективен и ефикасен начин.

Поради својата сложеност, внатрешните финансиски контроли бараат континуирано следење и проценка на нивната соодветност и функционалност која се спроведува преку самопроценка на системот од раководството, како и активностите на внатрешната ревизија.

Врз основа на наведеното, согледан е степенот на развој на системот на внатрешни финансиски контроли во 2021 година, а во Годишниот извештај се дадени и мерки за неговиот понатамошен развој.

1.1. Законска основа за изготвување на Годишниот извештај

Согласно член 48 алинеја 11 од Законот, Годишниот извештај е изготвен врз основа на анализа на Прашалникот за самопроценка на системот за финансиско управување и контрола и Извештајот за извршените ревизии и активности на внатрешната ревизија доставени со годишниот финансиски извештај од буџетските корисници до Министерството за финансии, како и активностите на Централната единица за хармонизација поврзани со развојот на системот за внатрешна финансиска контрола.

1.2. Цел на Годишниот извештај

Целта на Годишниот извештај е целосно согледување на степенот на развој на системот на внатрешни финансиски контроли, како и известување на Владата на Република Северна Македонија и другите засегнати страни за активностите кои се спроведени во 2021 година, како и утврдување активности за понатамошен развој на финансиското управување и контрола и внатрешната ревизија.

¹ „Службен весник на Република Македонија “бр. 90/2009, 188/2013 и 192/15

1.3. Основа за подготовка и опфат на Годишниот извештај

Годишниот извештај за 2021 година е изготвен врз основа на анализа на:

- пополнетиот Прашалник за самопроценка на системот за финансиско управување и контрола, како дел од доставените извештаи за активностите за воспоставување и развој на финансиското управување и контрола,
- доставениот Извештај за извршените ревизии и активностите на внатрешната ревизија и
- доставената Изјава за квалитетот и состојбата за внатрешните контроли,

како и доставените финансиски извештаи :

- Извештај за планирани и потрошени средства по ставки (споредбен табеларен приказ),
- Извештај за реализирани програми, проекти и договори,
- Годишни сметки или консолидирана годишна сметка и
- Извештај за спроведени самопроценки

од министерствата и другите органи на државната управа, прва линија буџетски корисници, општините и Градот Скопје.

1.4 Доставени годишни финансиски извештаи за 2021 година

Обврска за доставување годишен финансиски извештај (ГФИ) во 2021 година имаа 177 буџетски корисници, од кои 96 се на централно и 81 на локално ниво (општините и Градот Скопје).

Во 2021 година на централно ниво ГФИ доставија 85 буџетски корисници, што во однос на претходната година е намалување за 3 процентни поени, а 66 единици на локална самоуправа доставија ГФИ, што во однос на претходната година е зголемување за 5 процентни поени.

Табела 1: Преглед на бројот на буџетски корисници кои имаа обврска за доставување на ГФИ за 2020 година и буџетски корисници кои доставиле ГФИ

Буџетски корисници	Број на буџетски корисници кои треба да достават ГФИ	Број на буџетски корисници кои доставиле ГФИ	Број на буџетски корисници кои не доставиле ГФИ	% на буџетски корисници кои не доставиле ГФИ		Зголемување / намалување (процентни поени)
				2020	2021	
Централно ниво	96	85	11	8%	11%	-3
Локално ниво	81	66	15	23%	18%	5
Вкупно	177	151	26	15%	15%	0

(Прилог 1. Преглед на буџетски корисници од централно и локално ниво кои не доставиле Годишен финансиски извештај).

2.СОСТОЈБА НА СИСТЕМОТ НА ВНАТРЕШНА ФИНАНСИСКА КОНТРОЛА ВО 2021 ГОДИНА

2.1 АНАЛИЗА НА ПРАШАЛНИКОТ ЗА САМОПРОЦЕНКА НА СИСТЕМОТ ЗА ФИНАНСИСКО УПРАВУВАЊЕ И КОНТРОЛА

Поради својата сложеност, системите за внатрешна контрола бараат следење и проценување на соодветноста и функционалноста преку:

- самопроценка на системите кои ги спроведува раководството и
- активностите на внатрешната и надворешната ревизија.

Самопроценката на системите се спроведува со пополнување на Прашалникот за самопроценка на системот за финансиско управување и контрола, преку одговарање на прашањата групирани во следните компоненти:

- контролна средина,
- управување со ризици,
- контроли,
- информации и комуникации и
- мониторинг.

А.КОНТРОЛНА СРЕДИНА

Контролната средина ги опфаќа следните области:

- Етика и интегритет - личен професионален интегритет, односно етички вредности на вработените и нивните надлежности,
- Начин на раководење и стил на управување,
- постоење плански пристап во работењето (дефинирање на мисија, визија, утврдување на стратешки цели и нивно поврзување со оперативните, односно годишните цели),
- уредена организациона структура со јасно поставени овластувања и одговорности за спроведување на целите и управување со буџетските средства и
- воспоставување линии за известување за постигнатите цели и потрошените буџетски средства.

а) Етика и интегритет

Анализата на податоците од доставените самопроценки укажува дека вработените во околу 92% од буџетските корисници на централно и локално ниво се запознаени со Етичкиот кодекс на државните службеници. Меѓутоа, сеуште е мал бројот на организациите од јавниот сектор кои имаат свој посебен Етички кодекс кој е објавен

на веб страната на институцијата, а вработените се запознаени со Етичкиот кодекс и етичките вредности на институцијата.

Во организациите од јавниот сектор сеуште постои поедноставено гледање дека одлуките се регулираат или со закон или со слободна волја. Тоа води до погрешна претпоставка дека ако нешто е законито мора да е етично, а не се препознава трета област – етиката. Заради тоа, често се јавуваат несогласувања и **етички дилеми**, а доброто и лошото не можат јасно да се препознаат и утврдат.

Етичкиот кодекс во пракса треба да придонесе вработените да почнат да размислуваат за етичките прашања пред да се соочат со нив и да им се овозможи да одбијат извршување на неетични активности, односно да се дефинираат границите меѓу прифатливото и неприфатливото однесување. Исто така, етичкиот кодекс и упатставата за негова примена треба да помогнат во воведувањето и подучувањето на вработените во етичното однесување, а раководителите јасно да го дефинираат она што го сметаат за не етично однесување како превенција на ризикот од нарушување на угледот на институцијата.

Мал е бројот на организациите од јавниот сектор (околу 36%) кои имаат утврдени ситуации на потенцијален конфликт на интерес и мерки за спречување на потенцијалните конфликти на интерес, а исто така не е назначен повереник за етика и не е утврден начинот на постапување со пријавените случаи на неетичко однесување, односно не се изградени етичките структури во институциите од јавниот сектор како што се: **Етичките комитети** како група на извршители која има задача да го надгледува етичкото однесување во институцијата и да управува со дискутабилните предмети и дисциплинирање на оние кои грешат и **Одделите за етика** кои работат како советодавни центри, кои им помагаат на вработените да се справат со секојдневните проблеми или прашања и спроведуваат специјализирани програми за обука.

Табела бр. 2: Резултати од подрачјето „Етика и интегритет“

Етика и интегритет	2021 година							
	Централно ниво		Локално ниво		Вкупно		2020	+/- 2021-2020
	85 буџетски корисници		66 буџетски корисници		151 буџетски корисници		%	процентн и поени
	Број	%	Број	%	Број	%		
Запознаеност на вработените со Етичкиот кодекс на државните службеници или посебниот кодексна буџетскиот корисник	83	97.65	56	84,85	139	92	94.6	-2,55
Именувано лице (повереник) за етика	15	17.65	4	6,06	19	12,6	12,2	0,4
Постоење дополнителни интерни упатства и/или насоки за однесување на вработените	50	58,82	27	40.91	77	50,9	51,3	-0,4
Постоење јасни правила (интерни акти) со кои се дефинираат состојбите на потенцијален конфликт на интереси и начинот на постапување	36	42.35	18	27,27	54	35,8	35,8	0

б) Раководење и стил на управување

Анализата на добиените податоци укажува на фактот дека раководењето и стилот на управување кај буџетските корисници е на високо професионално ниво, редовно се одржуваат состаноци на највисоко раководно ниво (во 91.4% од институциите се одржуваат овие редовни колегиуми) и на истите редовно се застапени темите поврзани со финансиското управување и контрола (реализација на стратешките цели, спроведувањето на програмите и проектите, степенот на постигнатите резултати, клучните ризици во работењето и реализацијата на финансискиот план/буџетот).

Воспоставена е комуникација меѓу раководителите и вработените, така што вработените се запознаени со работните цели, резултати и влијанијата/ефектите што се очекувале, и на кој начин нивните проекти и активности придонесуваат за остварување на работните цели на институцијата.

Воспоставена е редовна комуникација меѓу највисоките нивоа на раководство и другите раководители. На раководителите на институциите во надлежност редовно не им се пренесуваат информации за работните цели и очекуваните резултати и ефекти, што се гледа од фактот дека на состаноците на највисоко ниво на раководството, пред се во министерствата, се намалува учеството на раководителите на органите во состав (за -3,2 процентни поени). Слична е сосотојбата и во вклученоста на втората линија буџетски корисници, како и јавните претпријатија и акционерски друштва во државна сопственост во нивна надлежност.

Во 2021 година на состаноците на највисокото ниво на раководство се дискутира за: стратешките цели кај 88,1% од институциите, спроведувањето на програми/ проекти и постигнатите резултати кај 90,1 од институциите, за клучните ризици во работењето кај 82,1% од институциите и за реализација на финансискиот план/буџетот кај 90,7% од институциите.

Табела бр.3: Резултати од подрачјето „Раководење и стил на управување“

Раководење и стил на управување	2021 година							
	Централно ниво		Локално ниво		Вкупно		2020	+/- 2021-2020
	85 буџетски корисници		66 буџетски корисници		151 буџетски корисници		%	процентни поени
	Број	%	Број	%	Број	%		
Одржуваат редовни состаноци на највисоко ниво на раководството (колегиуми)	82	96.47	56	84.85	138	91.4	91.9	-0,5
На состаноците на највисоко ниво на раководството се дискутира за:								
а) стратешките цели	81	95.29	52	78.79	133	88,1	91,9	-3,8
б) спроведувањето на програми / проекти и постигнатите резултати	82	96.47	54	81.82	136	90.1	94.6	-4,5
в) клучните ризици во работењето	75	88,24	49	74,24	124	82,1	86,5	-4,4
г) реализација на финансискиот план / буџетот	84	98,82	53	80,3	137	90,7	93,2	-2,5

На состаноците на највисоко ниво на раководство учествуваат и раководители на органите во состав на буџетскиот корисник	27	31.76	47	71,21	74	49	49,3	-0,3
---	----	-------	----	-------	----	----	------	------

в) Плански пристап во работењето

Мисијата и визијата на институциите се утврдени и објавени на веб страната на институциите, но истите не се ажурираат и подобруваат, а работните цели на институцијата не се дефинирани како стратешки, програмски и оперативни цели, според кои:

- стратешките цели се содржани во документите за стратешко планирање, а се дефинирани на начин што тие се конкретни, мерливи и временски одредени, со утврдени индикатори на резултати и влијанија/ефекти.
- целите на програмите се содржани во образложението на програмите утврдени со буџетот односно финансискиот план и имаат индикатори на резултати и влијанија/ефекти.
- оперативните цели се содржани, во оперативните планови (годишен план за работа, план за јавни набавки, план за вработување, инвестициски план, план за тековно и инвестиционо одржување, планот за реализација на проекти и слично), во кои се утврдени средства за нивна реализација.

Кај 19,2% од институциите сеуште има проблеми во меѓусебното усогласување на стратешките, програмските и оперативните цели, а институциите во надлежност (органите во состав, втората линија буџетски корисници и јавните претпријатија и акционерски друштва во државна сопственост) не секогаш се запознаени со стратешките и програмските цели на надлежната институција и не се вклучени во нивната реализација, а истите во рамки на своите оперативни планови не секогаш обезбедуваат усогласеност со стратешките и програмските цели на надлежната институција.

Потребна е поголема вклученост на втората линија буџетски корисници во подготовка на стратешките документи.

Табела бр. 4: Резултати од подрачјето „Плански пристап во работењето“

Плански пристап кон работењето	2021 година							
	Централно ниво		Локално ниво		Вкупно		2020	+/- 2021-2020
	85 буџетски корисници		66 буџетски корисници		151 буџетски корисници		%	процентни поени
	Број	%	Број	%	Број	%		
Утврдено визија и мисија на институција	79	92.94	43	65,15	122	80.8	84.5	-3,7
Утврдени стратешки цели	80	94,12	53	80,3	133	88.1	91.2	-1,1
Утврдени програми	72	84,71	56	84,85	128	84.8	89.2	-4,4
Утврдени цели на програми	72	84,71	56	84,85	128	84.8	88.5	-3,7
Целите на програмите се поврзани со стратешките цели	71	83,53	51	77.27	122	80.8	86.5	-5,7
Усвоен годишен план/програма за работа	70	82,35	47	71.21	117	77.5	80.4	-2,9

Во годишниот план/програма за работа се дефинирани целите кои секоја организациона единица треба да ги реализира во текот на годината	66	77.65	45	68,18	111	73.5	76.3	-2,8
Целите од годишните планови/програми за работа се поврзани и усогласени со стратешките цели	72	84.71	45	68,18	117	77.5	80.4	-2,9
Во планските документи во кои се наведени податоци за целите, се содржани податоци за проценетите финансиски средства потребни за реализација на поставените цели	70	82.35	41	62,12	111	73.5	76.3	-2,8
Има утврдено показатели на успешност преку кои се следи спроведувањето на утврдените цели	67	78,82	21	31,82	88	58.3	60	-1,7
Во подготовката на стратешките документи се вклучени и втората линија буџетски корисници	8	9,41	37	56.06	45	29,8	30,4	-0,6

г) Организациона структура, овластувања и одговорности и систем на известување

Внатрешната организациона структура е во согласност со регулаторната рамка и во најголем број случаи обезбедува јасна поделба на овластувањата и одговорностите за спроведување на надлежностите и работните цели на субјектите од јавниот сектор. Потешкотии постојат во поделба на овластувањата и одговорностите за спроведување на надзорот на институциите во надлежност.

Внатрешната организациона структура е уредена со прописи, Статут или Правилник за внатрешна организација, а со актот за систематизација и генерални решенија се уредени овластувањата и одговорностите на раководителите на организационите единици за спроведување на целите и управување со финансиските средства кои им се доделени во надлежност заради постигнување на целите и овластувањата и одговорноста за реализација на проекти кои вклучуваат повеќе организациони единици и / или институции во надлежност.

Поделбата на овластувањата и одговорностите во трошењето на одобрените буџетски средства се обезбедува со донесување решение за внатрешна распределба на вкупниот одобрен буџет и решенија за давање генерални овластувања за преземање финансиски обврски и генерално овластување за плаќање на раководителот на единицата за финансиски прашања.

Решенија за внатрешна распределба на вкупниот одобрен буџет имаат 67% од буџетските корисници на централно ниво и 53% од општините и Градот Скопје. Решенија за генерални овластувања имаат 48% од буџетските корисници на централно ниво и 33% од општините и Градот Скопје.

Неопходни се дополнителни напори за воспоставување јасни линии на известување, кои на раководителите ќе им овозможат следење на реализацијата на работните

цели, доделените финансиски средства, резултатите и влијанијата, и особено следењето на работата на институциите во надлежност.

Табела бр.5: Резултати од областа „Организациона структура, овластувања и одговорности и систем на известување“

ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА, ОВЛАСТУВАЊА И ОДГОВОРНОСТИ И СИСТЕМ НА ИЗВЕСТУВАЊЕ	2021 година							
	Централно ниво		Локално ниво		Вкупно		2020	+/- 2021- 2020
	85 буџетски корисници		66 буџетски корисници		151 буџетски корисници		%	проце нтни поени
	Број	%	Број	%	Број	%		
Јасно дефинирани надлежности и одговорности на организационите единици во процесот на стратешкото планирање	73	85.88	39	59,09	112	74.2	78.4	-4,2
Јасно дефинирани овластувања и одговорности за реализација на договорените цели на програмата/проектот/активноста	70	82.35	44	66,67	114	75.5	78.4	-2,9
Работите на координација на развојот на финансиското управување и контрола се во надлежност на единицата за финансиски прашања	65	76.47	45	68,18	110	72.8	76.4	-3,6
Во другите организациони единици/ органи во состав се воспоставени работни места за финансии	17	20	12	18,18	29	19.2	20.3	-1,1
Раководителите на организационите единици имаат овластувања за управување со буџетските средства кои им се одобрени за реализација на активностите од нивната надлежност	53	62.35	34	51.52	87	57,6	60,8	-3,2
Највисокото раководство има воспоставено линии на известување за реализацијата на целите и поврзано со тоа за реализација на финансискиот план / буџетот (реализирани цели, потрошени буџетски средства , остварени приходи, настанати обврски и слично)	68	80	50	75,76	118	78.1	81.1	-3
Организационите единици изготвуваат извештаи за реализацијата на целите , програмите, проектите	63	74.12	48	72,73	111	73.5	82.4	-8,9
Организационите единици изготвуваат извештај за реализацијата на одобрениот буџет (потрошени буџетски средства за реализација на програми, проекти, активности, приходи, договорени обврски , и сл.)	44	51,76	49	74.24	93	61.6	64.9	-3,3

д) Управување со човечките ресурси

Резултатите од анализата покажуваат дека во околу 87% од буџетските корисници на централно и локално ниво се изготвуваат планови за обука на вработените поврзани со извршување на нивната работа и во околу 79%, се води евиденција/регистар на спроведени обуки поединечно по вработен што е за 3,8 процентни поени повеќе во однос на 2020 година.

Во 35,8% од буџетските корисници на централно и локално ниво е воспоставена пракса во годишните планови за работа на организационите единици да се доделуваат задачи/активности поединечно по вработен што е за 2,7 процентни поени помалку во однос на 2020 година.

Во 2021 година во споредба со 2020 година за 7 процентни поени е намален бројот на буџетски корисници на централно и локално ниво кои вработените ги упатуваат на обука за финансиското управување и контрола.

Со основање на Академијата за јавни финансии ќе бидат преземени дополнителни мерки за спроведување континуирани обуки со кои ќе се обезбеди разбирање и постапување во согласност со законите, другите прописи, интерните акти како и процедурите кои ги користат институциите за да се намалат грешките и неправилностите во работењето, како и обезбедување на економично, ефикасно и ефективно користење на средствата.

Табела бр.6: Резултати од областа „Развој на човечките ресурси“

Развој на човечките ресурси (планирање на работењето и следење на успешноста на постигнатите резултати)	2021 година							
	Централно ниво		Локално ниво		Вкупно		2020	+/- 2021-2020
	85 буџетски корисници		66 буџетски корисници		151 буџетски корисници		%	проценти и поени
	Број	%	Број	%	Број	%		
Постојат планови за обука на вработените поврзани со извршувањето на опфатот на нивната работа	77	90.59	54	81.82	131	86,7	89,9	-3,2
Се води евиденција/регистар за обука поединечно по вработен	70	82.35	38	57,58	119	78.8	75	3,8
Вработените се упатуваат на обука поврзана со финансиското управување и контрола (вклучувајќи обука во подрачјата на стратешкото планирање , подготовката и изготвувањето на буџетското барање, управувањето со ризиците , набавката и склучувањето договори , сметководствените системи , неправилности и измами , и сл.)	74	87.06	49	74,24	123	81.5	88.5	-7
Во годишните планови за работа на организационите единици се доделуваат задачи/активности поединечно по вработен	33	38.82	21	31.82	54	35.8	38.5	-2,7

Б.УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ

На централно ниво околу 71%² буџетски корисници имаат донесено Стратегија за управување со ризици, 71% од буџетските корисници ги документираат ризиците во работењето во регистар на ризици, а околу 66% ги документираат ризиците во нивните плански документи.

На локално ниво околу 46%³ буџетски корисници имаат донесено Стратегија за управување со ризици, 33% од буџетските корисници ги документираат ризиците во работењето во регистар на ризици, а околу 36% ги документираат ризиците во нивните плански документи.

И покрај тоа што поглем дел од буџетските корисници имаат донесено стратегии за управување со ризици, истите кај повеќето од нив не се редовно ажурираат.

Во 2021 година на централно ниво 58% од буџетските корисници имаат назначено лице одговорно за координирање на процесот за управување со ризици на ниво на целата институција, а 37% од нив имаат назначено координатори за ризици по организациони единици. На локално ниво, околу 20% од општините имаат назначено лице одговорно за координирање на процесот за управување со ризици на ниво на целата институција, а околу 11% од нив имаат назначено координатори за ризици по организациони единици.

Кај буџетските корисници на централно и локално ниво сеуште не е доволно развиена праксата за стратешките, програмските и оперативните цели да се утврдуваат ризиците земајќи ги предвид најзначајните внатрешни и надворешни фактори, односно промените во внатрешната и надворешната средина на институцијата и институциите во надлежност. Тие претежно се фокусираат на проценката на ризикот поврзана со усогласеноста (регуларноста) на работењето, а помалку на ризиците кои влијаат на резултатите од нивната работа.

Потребно е подобрување на документирањето на ризиците во регистарот на ризици, како и на системот за известување за утврдените ризици и реализација на мерките за нивно намалување на начин што одговорното лице на институцијата ќе добива навремени информации за најзначајните ризици на институцијата и институциите во надлежност.⁴

При утврдување на ризиците сеуште не се разгледуваат различните форми на измама, како што се фалсификување на документи, давање неточни информации за финансиската состојба и успешноста на исполнување на поставените цели, фиктивни договори и фактури, давање мито и слично.

(Прилог 2. Преглед на буџетски корисници од централно и локално ниво кои немаат донесено Стратегија за управување со ризици)

² Од евиденцијата на Централната единица за хармонизација

³ Од евиденцијата на Централната единица за хармонизација

⁴ Само околу 13% од буџетските корисници од централно ниво добиваат информации за најзначајните ризици од органите во состав и втората линија буџетски корисници. Овој процент е поголем на локално ниво и изнесува 30%.

(Прилог 3. Преглед на буџетски корисници од централно и локално ниво кои немаат изготвено Регистар на ризици)

Табела бр. 7: Резултати од „Управување со ризици“

Управување со ризици	2021 година						2020	+/- 2021- 2020
	Централно ниво		Локално ниво		Вкупно			
	85 буџетски корисници		66 буџетски корисници		151 буџетски корисници		%	процен- тни поени
	Број	%	Број	%	Број	%		
Се утврдуваат ризиците кои можат да влијаат на реализирањето на:								
а) стратешките цели	67	78,82	34	51.52	101	66.9	70.9	-4
б) целите на програмата / проектот / активноста	61	71,76	35	53.03	96	63.6	68.9	-5,3
в) целите содржани во годишната програма за работа	56	65.88	30	45.45	86	56.9	60.8	-3,9
Ризиците се наведени во писмена форма во :								
а) плански документи (стратешки документи / план на развојни програми/годишни планови за работа)	56	65.88	24	36.36	80	53	56,8	-3,8
б) во регистарот на ризици, утврдени во согласност со насоките за спроведување на процесот на управување со ризици кај буџетските корисници	60	70,59	22	33.33	82	54.3	60.1	-5,8
За утврдените ризици се проценува нивната веројатност и влијание	61	71.76	33	50	94	62.2	66.2	-4
Воспоставен е систем за известување за најзначајните ризици	48	56.47	16	24,24	64	42.4	44.6	-2,2
Има назначено лице одговорно за координирање на воспоставувањето на процесот за управување со ризици	49	57,65	13	19,7	62	41,1	44,6	-3,5
Има назначено координатори за ризици по организационите единици	31	36,47	7	10,61	38	25.2	25.7	-0,5
Буџетските корисници во состав на буџетот известуваат за главните ризици	11	12.94	20	30,30	31	20.5	20.9	-0,4

В.КОНТРОЛИ

Буџетските корисници на централно и локално ниво за поголем број од значајните работни процеси⁵ имаат усвоени пишани правила, односно интерни акти (упатства и насоки) со кои врз основа на законите и другите прописи, подетално се уредуваат правилата на постапување, се дефинираат учесниците, нивните овластувања и одговорности, контролните активности, вклучувајќи претходни и дополнителни контроли и пропишуваат обрасци.

Процедурите им се достапни на раководителите и вработените и се ажурираат зависно од измените на законите и другите прописи на кои се темелат, од промените во работењето на институцијата и институциите во надлежност како и од

⁵ Процесите поврзани со планирање, програмирање, извршување на буџетот, односно финансискиот план, набавки и склучување договори, евиденција на работни настани и трансакции, управување со имот (материјален и нематеријален), управување со проекти, наплата на сопствени приходи, поврат на неоправдано потрошени или погрешно исплатени финансиски средства

резултатите од надворешната оценка на системот на внатрешни контроли и самопроценката на системот на внатрешни контроли.

Намалување во однос на 2020 година, е забележано во делот на постоењето пишани интерни процедури за процесот на:

- подготовка и реализација на стратешкиот план за 3,6 процентни поени.
- подготовка и реализација на буџетското барање/предлог буџетот за 5,5 процентни поени.
- подготовка и евидентирање на деловните настани и трансакции за 5,5 процентни поени.
- набавки и договарање за 4,2 процентни поени.
- управување со имотот - материјални и нематеријални средства за 1,7 процентни поени и
- наплата на сопствените приходи за 2,1 процентен поен и

Се уште е низок процентот на пишани интерни процедури кои содржат упатства за начинот на соработка и активностите за буџетските корисници од втора линија и мали се сознанијата за тоа во колкава мерка буџетските корисници од втора линија ги имаат уредено контролните активности во процесите на подготовка и реализација на финансиските планови/буџетите, набавките и договарањето, управувањето со имот и сл.

Воглавно (во 71% од институциите) се применува принципот на „поделба на должности“ така што ниту еден поединец истовремено не е одговорен за иницирање, одобрување и евидентирање трансакции, плаќање, усогласување и преглед на извештаите.

Во случај кога не е можно да се примени принципот на „поделба на должности“ поради ограничен број на вработени, раководителите утврдуваат други мерки за да се намали изложеноста на ризик едно лице да биде во ситуација да направи и скрие грешки, неправилности и измами во вршењето на своите должности.

Табела бр. 8: Резултати од областа на контролите

КОНТРОЛИ	2021 година							
	Централно ниво		Локално ниво		Вкупно		2020	+/- 2021-2020
	85 буџетски корисници		66 буџетски корисници		151 буџетски корисници		%	процен тни поени
	Број	%	Број	%	Број	%		
Постојат пишани интерни процедури (правилници, упатства, насоки) кои како продолжение на прописите подетално ги уредуваат следниве процеси:								
а) процес на подготовка и реализација на стратешкиот план	44	51.76	23	34.85	67	44.4	48	-3.6
б) процес на подготовка и реализација на буџетското барање/предлог буџетот	64	75.29	45	68.18	109	72.2	77.7	-5.5
в) процес на евидентирање на деловните настани и трансакции	66	77.65	36	54.55	102	67.5	73	-5.5
г) процес на набавки и договарање	69	81.18	42	63.64	111	73.5	77.7	-4.2

д) процес на управување со имотот - материјални и нематеријални средства	50	58.82	29	43.94	79	52.3 6	54	-1.7
ѓ) процес на наплата на сопствените приходи	22	25.88	37	56.06	59	39.1	41.2	-2.1
е) процес на поврат на неоправдано потрошени или погрешно платени буџетски средства	36	42.35	31	46.97	67	44.4	43.9	0.5
Интерните процедури се ажурираат	67	78.82	42	63.64	109	72.2	75	-2.8
Обезбедена е примената на принципот на поделба на должности во согласност со законот и стандардите, односно исто лице да не биде одговорно за одобрување, извршување, сметководство и контрола	67	78.82	40	60.61	107	70.9	73	-2.1
Се спроведуваат дополнителни контроли на наменското трошење на исплатените буџетски средства. (На пр. контроли на лице место за исплатените субвенции, дотации, помош, разни надоместоци, трансферираните буџетски средства до крајните корисници и сл.)	50	58.82	34	51.52	84	55.6	58.8	-3.2
Постапката на спроведување на дополнителни контроли е уредена преку пишани процедури	40	47.06	10	15.15	50	33.1	35.1	-2
Постапката за спроведување на дополнителни контроли на наменското трошење на исплатените буџетски средства е :								
а) дел од редовното работење на организационите единици во институцијата задолжени за тоа	54	63.53	34	51.52	88	58.3	62.2	-3.9
б) ad hoc задача во случаите кога се појавува потреба за дополнителни контроли(На пр. во случај на анонимни пријави за можни неправилности во користењето на буџетските средства)	46	54,12	33	50	79	52.3	50	2.3
Пишаните интерни процедури кои се однесуваат на подготовка и реализација на стратешките планови, подготовката и реализацијата на финансискиот план/буџетот, набавките и договарањето, дополнителната контрола и слично, содржат упатства за начинот на соработка и активностите за буџетските корисници од втора линија	9	10.59	22	33.33	31	20.5	18.2	2.3
Постојат сознанија во колкава мерка буџетските корисници од втората линија ги имаат уредено контролните активности во процесите на подготовка и реализација на финансиските планови/буџетите, набавките и договарањето, управување со имотот и слично.	4	4.71	18	27.27	22	14.6	13.5	1.1

Г.ИНФОРМАЦИИ И КОМУНИКАЦИИ

Анализата на податоците добиени со ГФИ во однос на воспоставените информации и комуникации, укажува на тоа дека кај буџетските корисници на централно и локално ниво, воглавно е воспоставен внатрешен систем за известување со кој се обезбедуваат навремени, точни и целосни податоци и информации и нивна размена помеѓу внатрешните организациони единици за потребите на планирање и извршување на буџетот, односно финансискиот план, спроведување програми, проекти и активности, следење на реализацијата на работните цели и потрошените финансиски средства.

Кај буџетските корисници воглавно сеуште не е воспоставен автоматизиран внатрешен систем за известување со кој се обезбедуваат навремени, точни и целосни податоци и информации и нивна размена помеѓу внатрешните организациони единици за потребите на планирање и извршување на буџетот, спроведување на програмите, проектите и активностите, како и следење на реализацијата на работните цели и потрошените финансиски средства.

Сеуште не се развиени автоматизирани сметководствени системи кој го вклучуваат трошковното и управувачкото сметководство и другите системи на евиденција и бази

на податоци за целите, ризиците и други финансиски и нефинансиски информации зависно од потребите и специфичностите на работењето.

Дефиниран е процес за управување со документи и нивно чување во согласност со правната рамка и интерните акти, но не се развиени системите кои ќе овозможат размена на информации помеѓу институциите и институциите во надлежност.

Поради значајни намалувања резултатите во 2021 година од областа на „Информации и комуникации“ во споредба со 2021 година, потребни се подобрувања на состојбите во следните сегменти:

- Воспоставување на систем за известување реализација на програмите/проектите;
- Воспоставување на редовен систем на следење и анализирање на извршувањето на финансискиот план/буџетот и
- Вклучување на организационите единици во подготовката на финансискиот план/буџетот

Табела бр. 9: Резултати од областа „Информации и комуникации“

ИНФОРМАЦИИ И КОМУНИКАЦИИ	2021 година							
	Централно ниво		Локално ниво		Вкупно		2020	+/- 2021- 2020
	85 буџетски корисници		66 буџетски корисници		151 буџетски корисници		%	процент ни поени
	Број	%	Број	%	Број	%		
Дефинирани соодветни линии на известување за реализацијата на стратешките цели содржани во стратешките документи	55	64,71	22	33,33	77	51	53.4	-2,4
Воспоставен систем за известување за реализацијата на програмите / проектите	63	74,12	40	60,61	103	68.2	73.6	-5,4
Воспоставен редовен систем на следење и анализирање на извршувањето на финансискиот план / буџетот	80	94,12	54	81,82	134	88.7	93.2	-4,5
Организационите единици учествуваат во подготовката на финансискиот план/буџетот	71	83,53	54	81,82	125	82.8	89.2	-6,4
Организационите единици добиваат информации за одобрените буџетски средства за спроведување на програмите / проектите / активностите за кои тие се надлежни	70	82,35	53	80,3	123	81.5	87.8	-6,3
За потребата за следење на спроведувањето на финансискиот план / буџетот, подетално е разработена економска класификација од утврдената во Правилникот за сметковниот план за буџетите и буџетските корисници, односно дали е отворена аналитика на сметковниот план	59	69,41	45	68,18	104	68.9	70.3	-1,4
Сметководствените системи овозможуваат следење на расходите / приходите по:								
а) програми	72	84,71	59	89,39	131	86.8	90.5	-3,7
б) проекти	48	56,47	47	71,21	95	62.9	65.5	-2,6
в) активности	45	52.94	42	63,64	87	57.6	57.4	0,2
г) организациони единици	44	51.76	36	54,55	80	53	54.7	-1,7
Дали имате централизирана евиденција на сите потпишани договори и договорни обврски и дали таа е	59	69.41	38	57,58	97	64.2	67.6	-3,4

поддржана од информатичкиот систем								
Покрај пропишаните финансиски извештаи (биланс на состојба, биланс на приходите и расходите и консолидиран биланс) има и дополнителни интерни извештаи за потребите на финансиското управување (на пр. извештаи за неплатени обврски по програми / проекти / организациони единици, извештаи за договорени, но се уште не фактурирани обврски, извештаи за постигнатите резултати на програмите / проектите, и сл.)	65	76.47	47	71,21	112	74.2	75.7	-1,5
Работните системи (финансии, набавки и договарање, материјална евиденција, кадри, и сл.) во доволна мерка се поддржани со информатичката технологија (ИТ системот)	71	83.53	51	77,27	122	80.8	83.8	-3
ИТ системите кои поддржуваат одредени процеси се интегрирани едни со други	44	51.76	30	45,45	74	49	52	-3
Клучните работни процеси кои се спроведуваат во рамките на организационите единици се документирани, односно дали се јасно дефинирани постапките, задачите на поединечните учесници, овластувањата и одговорностите (на пример, дали постојат интерни упатства, насоки, правилници, дали се изготвени мапи/ книги на работните процеси и сл.)	65	76.47	39	59.09	104	68.9	72.3	-3,4
Втората линија буџетски корисници изготвуваат и други извештаи освен пропишаните финансиски извештаи, кои ги доставуваат на буџетскиот корисник од прва линија *	9	10.59	22	33,33	31	20.5	18.9	1,6
Остварена е информатичка поврзаност со втората линија буџетски корисници (на пример, преку системот на Трезорот и сл.)	12	14.12	43	65.15	55	36.4	36.5	-0,1

Д. МОНИТОРИНГ И ПРОЦЕНКА НА СИСТЕМОТ

Анализата на податоците добиени во ГФИ во однос на воспоставениот мониторинг и проценка на системот, укажува дека кај буџетските корисници на централно и локално ниво воглавно се спроведува: постојан мониторинг, самопроценка и внатрешна и надворешна ревизија, како и воспоставени се процедури кои обезбедуваат интерните акти да се спроведуваат во пракса и да се ажурираат.

Во понатамошниот период треба да се подобрат следните области:

- Спроведување на препораките на внатрешната ревизија согласно акциските планови (во 2021 година е утврдено намалување од 4 процентни поени во споредба со 2020 година по институции) и
- Потребно е да се развијат соодветни системи за следење на функционирањето на системот на финансиско управување и контрола кај буџетските корисници од втора линија (со имплементација на новиот Предлог закон за системот на внатрешна финансиска контрола во јавниот сектор, се очекува дека овие состојби значително да се надминат)

Табела бр. 10: Резултати од „Следење и проценка на системот“

Следење и проценка на системот	2021 година						2020	+/- 2021- 2020
	Централно ниво		Локално ниво		Вкупно			
	85 буџетски корисници		66 буџетски корисници		151 буџетски корисници		%	процен тни поени
	Број	%	Број	%	Број	%		
Највисоките раководители имаат воспоставено систем за известување кој им овозможува добивање извештаи за функционирање на системот на финансиско управување и контрола , за кој тие се одговорни	54	63,53	32	48,48	86	56.9	58.8	-1,9
Воспоставени процедури кои обезбедуваат интерните акти (правилници, упатства, насоки и сл.) да се спроведуваат во пракса и да се ажурираат	61	71,76	38	57,58	99	65.6	63.5	2,1
Се спроведуваат препораките на надворешните ревизори	70	82.35	53	80.3	123	81,5	82,4	-0,9
Препораките на внатрешна ревизија се спроведуваат согласно акциските планови за спроведување на препораките	52	61.18	46	69,7	98	64.9	68.9	-4
Постојат соодветни системи за известување воспоставени од буџетските корисници од првата линија кои обезбедуваат следење на функционирањето на системот на финансиско управување и контрола кај буџетските корисници од втора линија	9	10.59	26	39.39	35	23.2	21.6	1,6

3. ИЗВЕШТАЈ ЗА ИЗВРШЕНИТЕ РЕВИЗИИ И АКТИВНОСТИ НА ВНАТРЕШНАТА РЕВИЗИЈА ВО 2021 ГОДИНА

3.1 СОСТОЈБА НА ВНАТРЕШНАТА РЕВИЗИЈА СОГЛАСНО ЕВИДЕНЦИЈАТА НА ЦЕНТРАЛНАТА ЕДИНИЦА ЗА ХАРМОНИЗАЦИЈА

3.1.1 Организација и екипираност на внатрешната ревизија кај субјектите од јавниот сектор на централно и локално ниво

Согласно евиденцијата на Централната единица за хармонизација заклучно со 31.12.2021 година кај субјектите од јавниот сектор на централно ниво основани се 91 единица за внатрешна ревизија⁶ во кои се вработени 132 внатрешни ревизори, од кои 42 (околу 32%) се раководители. Во 2021 година во однос на претходната година на централно ниво намален е бројот на внатрешни ревизори за еден, додека бројот на раководители е намален за 3.

Кај буџетските корисници на локално ниво заклучно со 31.12.2021 година основани се 73 единици за внатрешна ревизија⁷ во кои се вработени 72 внатрешни ревизори, од кои 17 (околу 23.6%) се раководители. Во 2021 година во однос на претходната година на локално ниво бројот на внатрешни ревизори е зголемен за 5, а бројот на раководители е намален за еден.

Од горенаведеното може да се констатира дека во 2021 година во однос на претходната година на централно и локално ниво вкупниот број на внатрешни ревизори е зголемен за 4 (2.8%), додека бројот на раководители е намален за 4 (6.3%). Оваа тенденција на намалување на бројот на раководители се очекува да продолжи и во наредните години пред се поради нивната старосна структура.

3.1.2 Организација и екипираност на внатрешната ревизија кај буџетските корисници на централно и локално ниво

Од 73 буџетски корисници од централно ниво кои воспоставија внатрешна ревизија, 64 (околу 87.7%) имаат основано сопствена единица за внатрешна ревизија, 8 (околу 10.9%) имаат склучено договор, а еден (околу 1.3%) истовремено има основано сопствена единица за внатрешна ревизија и склучен договор.

Од основаните 65 единици за внатрешна ревизија, 25 (38.5%) не се екипирани, 17 (26.1%) се екипирани со по еден внатрешен ревизор, а 23 (35.4%) со два и повеќе ревизори. Останатите 22 буџетски корисници од централно ниво кои немаат воспоставено внатрешна ревизија се мали субјекти кои имаат буџет под 50 милиони денари и немаат законска обврска за воспоставување на сопствена единица за внатрешна ревизија (5 комисии, 4 агенции, 9 инспекторати и 4 други тела).

⁶ <https://finance.gov.mk/%D1%81%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%98%D0%B1%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%BE%D1%82-%D0%B7%D0%B0-%D0%B2%D0%BD%D0%B0%D1%82%D1%80%D0%B5%D1%88%D0%BD%D0%B0-%D1%80%D0%B5%D0%B2/>

⁷ <https://finance.gov.mk/%D1%81%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%98%D0%B1%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%BE%D1%82-%D0%B7%D0%B0-%D0%B2%D0%BD%D0%B0%D1%82%D1%80%D0%B5%D1%88%D0%BD%D0%B0-%D1%80%D0%B5%D0%B2/>

Од 77 буџетски корисници на **локално ниво** кои воспоставија внатрешна ревизија, 57 (околу 74%) имаат основано сопствена единица за внатрешна ревизија, 10 имаат и сопствена единица за внатрешна ревизија и имаат истовремено склучено договор договор за вршење на внатрешна ревизија (околу 13%) и 10 имаат склучено само договор за вршење на внатрешна ревизија. Од основаните 67 единици за внатрешна ревизија, 28 (41,8%) не се екипирани, 28 (41,8%) се екипирани со по еден внатрешен ревизор, а 11 (16,4%) се со два и повеќе ревизори. Останатите 4 општини (Старо Нагоричани, Студеничани, Арачиново и Долнени) немаат воспоставено внатрешна ревизија.

Од погоре изнесените податоци се гледа дека е висок процентот на основани единици за внатрешна ревизија (на централно ниво околу 64.6%, а на локално ниво 83%) кои не се екипирани односно се екипирани со по еден внатрешен ревизор. Со цел да се исполнат минималните критериуми од два ревизори во секоја единица за внатрешна ревизија, во наредниот период потребно е преземање активности за екипирање на единиците за внатрешна ревизија.

Табела бр. 11: Преглед на буџетски корисници од прва линија, фондови и општини кои воспоставиле внатрешна ревизија

Буџетски корисници од прва линија, фондови и општини	Вкупен број на буџетски корисници (буџетски корисници од прва линија, фондови и општини)	Број на буџетски корисници од прва линија, фондови и општини кои воспоставија внатрешна ревизија до 31.12.2021				% на буџетски корисници кои до 31.12.2021 воспоставиле внатрешна ревизија
		Единица за внатрешна ревизија	Договор	Единица за внатрешна ревизија и договор	Вкупно	
Централно ниво	97	64	8	1	73	75.3%
Локално ниво	81	57	10	10	77	95%
Вкупно	178	121	18	11	150	84.3 %

Внатрешна ревизија е воспоставена и во 35⁸ буџетски корисници основани со закон, носители на јавни овластувања и единки корисници (од кои 29 на централно и 6 на локално ниво).

⁸ За кои ЦЕХ има евиденција

Табела бр. 12: Преглед на буџетски корисници основани со закон на кои им е доделено јавно овластување и единки корисници кои воспоставиле внатрешна ревизија

Буџетски корисници основани со закон на кои им е доделено јавно овластување и единки корисници	Вкупен број на буџетски корисници основани со закон на кои им е доделено јавно овластување и единки корисници за кои ЦЕХ има евиденција	Број на буџетски корисници основани со закон на кои им е доделено јавно овластување и единки корисници кои воспоставиле внатрешна ревизија до 31.12.2020				% на буџетски корисници кои до 31.12.2021 воспоставиле внатрешна ревизија
		Единица за внатрешна ревизија	Договор	Нема единица за внатрешна ревизија, има внатрешен ревизор	Вкупно	
Централно ниво	29	26	0	3	29	100
Локално ниво	6	6	0		6	100
Вкупно	35	32	0	3	35	100

3.1.3 Организација и екипираност на внатрешната ревизија во министерствата

Од вкупно 16 министерства, во единиците за внатрешна ревизија во 3 министерства нема вработени, во 5 министерства има по еден вработен, а во 8 нема раководител на единиците за внатрешна ревизија.

Ова укажува на фактот дека во министерствата не се исполнети условите за работа на единиците за внатрешна ревизија.

Во 13 министерства единиците за внатрешна ревизија се организирани како одделенија.

Имајќи предвид дека со новиот Закон за системот на внатрешна финансиска контрола во јавниот сектор министерствата ќе ја добијат улогата на матични буџетски корисници кои ќе треба да спроведуваат внатрешна ревизија во своите органи во состав, втората линија буџетски корисници и јавните претпријатија и акционерските друштва во државна сопственост од нивната надлежност, потребно е преземање на итни мерки за реорганизирање на единиците за внатрешна ревизија и нивно екипирање.

Табела бр. 13: Организација и екипираност на ЕВР во министерствата⁹

Ред. бр.	Институција	Број на вработени во ЕВР	Раководител назначен (да/не)	Организационен облик на ЕВР
1.	Министерство за финансии	6	да	сектор
2.	Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство	4	да (со овластување)	сектор
3.	Министерство за труд и социјална политика	3	да	сектор
4.	Министерство за одбрана	6	да	одделение
5.	Министерство за внатрешни работи	2	да	одделение
6.	Министерство за надворешни работи	1	не	одделение
7.	Министерство за здравство	1	да	одделение
8.	Министерство за култура	0	не	одделение
9.	Министерство за правда	1	не	одделение
10.	Министерство за животна средина и просторно планирање	3	да	одделение
11.	Министерство за транспорт и врски	2	не	одделение
12.	Министерство за образование и наука	2	не	одделение
13.	Министерство за локална самоуправа	1 (мирување)	да	одделение
14.	Министерство за економија	1	не	одделение
15.	Министерство за информатичко општество и администрација	0	не	одделение
16.	Министерство за политички систем и односи меѓу заедниците	0	не	одделение

3.2 СОСТОЈБА НА ВНАТРЕШНАТА РЕВИЗИЈА СОГЛАСНО ДОСТАВЕНИТЕ ГОДИШНИ ИЗВЕШТАИ ЗА 2021 ГОДИНА

Обврска за доставување извештај за извршени ревизии и активности на внатрешната ревизија имаат 177 буџетски корисници од кои 96 на централно и 81 на локално ниво.

Од вкупно 177 буџетски корисници, извештај доставија 58.8%, односно 104¹⁰, а извештај не доставија 41.2%, односно 73¹¹ субјекти.

Освен буџетските корисници, извештај доставија 4 субјекти¹² од јавниот сектор на централно ниво, иако немаат обврска за негово доставување. Со ова бројот на доставени извештаи на централно ниво е 61.

(Прилог 4. Преглед на буџетски корисници од централно и локално ниво кои не доставиле извештај за извршените ревизии и активностите на внатрешна ревизија).

⁹ Состојба заклучно со јули 2022 година

¹⁰ 57 од централно и 47 од локално ниво

¹¹ 39 на централно и 34 на локално ниво

¹² Фонд за осигурување на депозити, Управа за финансиско разузнавање, АД ЕСМ и Биро за јавни набавки

3.2.1 Состојба на внатрешната ревизија на централно ниво согласно доставените годишни извештаи за 2021 година

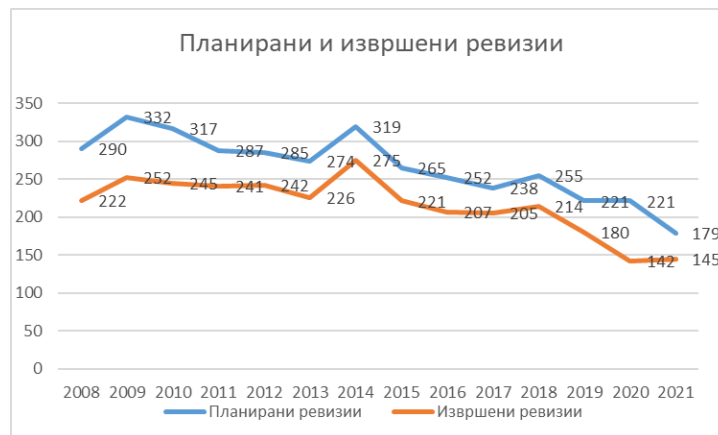
Од 61 буџетски корисници на централно ниво кои доставија извештај, 45 имаат основано единица за внатрешна ревизија во кои се систематизирани 243 работни места, а пополнети се 82, односно само околу 33.7 %.

Согласно Годишните планови за 2021 година на централно ниво планирано е извршување на 179 ревизии (2020 година 221), од кои 168 се првично планирани и 11 ad-hoc дополнителни ревизии на барање на раководителите.

Од вкупно планирааните 179 ревизии извршени се 145 ревизии¹³, односно 81%¹⁴, што претставува пораст во реализацијата на планираните ревизии за 16.7 процентни поени.

Во 2021 година првично планирани се 19 ревизии поврзани со програмите на ЕУ¹⁵, од кои се извршени 17¹⁶, односно околу 89.5%¹⁷ што претставува зголемување на реализацијата на планираните ревизии за 20.5 процентни поени.

По години планираните и извршени ревизии се како што следат:

Од извршените 145 ревизии,

- 46.2% (67) се системски ревизии,
- околу 36.6% (53) се ревизии на регуларност,
- околу 6,9% (10) се ревизии за следење на препораките,
- околу 9.6% (14) се комбинирани ревизии и
- 0,7% (1) ИТ ревизии.

¹³ 2020 година 142 ревизии

¹⁴ 2020 година 64.3%

¹⁵ 2020 година 25

¹⁶ 2020 година 18

¹⁷ 2020 година 69%

Во 2021 година од 2713 препораки (од претходната и тековната година со рок за доспевање во 2021 година) реализирани се 1636, односно 60.3% од препораките (во 2020 година 60%).¹⁸

Во 2021 година за извршените ревизии на централно ниво дадени се 694 препораки, од кои 468 се со рок за реализација во 2021 година, а се реализирани 274.

Од 2.245 препораки од извештаите од претходни години во 2021 година се реализирани 1.362 препораки¹⁹.

Единиците за внатрешна ревизија на централно ниво во 2021 година извршиле 145 ревизии (во 2020 година 142) за кои потрошиле 11.673 ревизорски денови (во 2020 година 11.325), односно 80.5 ревизорски денови просечно, што е скоро идентично со просекот од претходната година.

3.2.2 Состојба на внатрешната ревизија на локално ниво согласно доставените годишни извештаи за 2021 година

Од 81 субјект на локално ниво кои имаат обврска за доставување извештај за извршени ревизии и активности на внатрешната ревизија на локално ниво извештај доставија 47 општини (во 2020 година 46).

Од 47 субјекти на локално ниво кои доставија извештај, 34 имаат основано единица за внатрешна ревизија во кои се систематизирани 114 работни места, а пополнети се 58, односно околу 51%.

Согласно Годишните планови за 2021 година на локално ниво планирано е извршување на 177 ревизии од кои 161 првично планирани и 16 ad hoc ревизии на барање на раководителите²⁰, од нив се извршени 128 ревизии²¹, односно околу 72%²².

Во 2021 година е извршена една ад хок ревизија поврзана со програмите на ЕУ, а првично планирана нема ниедна иако 16 општини²³ известиле дека користат средства од ЕУ фондовите.

¹⁸ Пресметано со примена на „passport“ индикаторот - „Процент на спроведени препораки на внатрешна ревизија“

¹⁹ За 200 препораки од претходни години и 226 од 2021 година не е доспеан рокот за реализација.

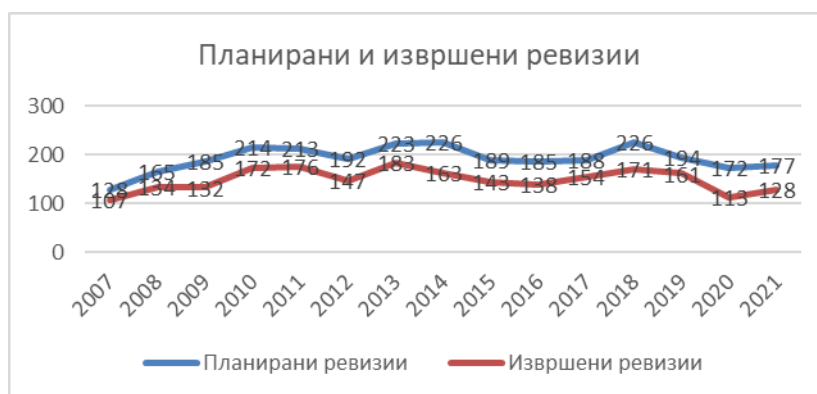
²⁰ во 2020 година 172

²¹ во 2020 година 113

²² во 2020 година 66%

²³ и во 2020 година 16

По години
планираните и
извршени ревизии
како што следат:

се

Од извршените 128 ревизии,

- околу 15.6% (20) се системски ревизии,
- околу 37.5% (48) се ревизии на регуларност,
- околу 2.3% (3) се ревизии на успешност,
- околу 4.6% (6) се финансиски ревизии,
- околу 7% (9) се ревизии за следење на препораките,
- околу 32.8 (42) се комбинирани ревизии и

Во 2021 година од 2158 препораки (од претходната и тековната година со рок за доспевање во 2021 година) реализирани се 1278, односно 59.2% од препораките (во 2020 година 58.4%)²⁴.

Во 2021 година за извршените ревизии на локално ниво дадени се 709 препораки, од кои 412 се со рок за реализација во 2021 година, а се реализирани 270.

Од 1746 препораки од извештаите од претходни години во 2021 година се реализирани 1008 препораки²⁵.

Единиците за внатрешна ревизија на локално ниво во 2021 година извршиле 128 ревизии за кои потрошиле 6585 ревизорски денови (во 2020 година 5351), односно 51.5 ревизорски денови просечно (во 2020 година 47.35).

Бројот на потрошени ревизорски денови за една ревизија по години е прикажан на следниот графикон:

²⁴ Пресметано со примена на „passport“ индикаторот - „Процент на спроведени препораки на внатрешна ревизија“

²⁵ За 150 препораки од претходни години и 272 препораки од 2021 година не е доспеан рокот за реализација.

Постигнат напредок во внатрешната ревизија во 2021 година во однос на претходната година

ЦЕНТРАЛНО НИВО	ЛОКАЛНО НИВО
• намалување на бројот на извршени ад-нос ревизии за 47.6% (од 21 на 11); • зголемување на бројот на извршени ревизии за 2.1 % (од 142 на 145); • зголемување на процентот на спроведени препораки од 60% на 60.3%; • зголемување на бројот на извршени системски ревизии (од 39 на 67) за 71.8%; • зголемување на процентот на извршени ревизии во однос на планираните за 16.7 процентни поени.	• зголемување на бројот на внатрешни ревизори за 5.8% (од 68 на 72) • зголемување на бројот на извршени ревизии за 13.2 % (од 113 на 128) • зголемување на процентот на спроведени препораки од 58.3 % на 59.2 % • зголемување на процентот на извршени ревизии во однос на планираните за 6.7 процентни поени • зголемување на бројот на извршени ревизии за следење на препораките од 6 на 9 ревизии ; • зголемување на бројот на извршени комбинирани ревизии од 1 во 42 ревизии • зголемување на бројот на дадени препораки за 11 % (од 637 на 709 преораки)

Утврдени слабости во внатрешната ревизија во 2021 година во однос на претходната година

ЦЕНТРАЛНО НИВО	ЛОКАЛНО НИВО
• намалување на вкупниот број на внатрешни ревизори за 2.9 % (од 136 на 132); • намалување на бројот на раководители 6.7% (од 45 на 42); • намалување на бројот на дадени препораки за 0.4% (од 697 на 694); • намалување на бројот на првично планирани ревизии за 16 % (од 200 на 168); • во 2021 година не е извршена ниту една ревизија на успешност и ниту една финансиска ревизија; • намален е бројот на извршени комбинирани ревизии за 51.7% (од 29 на 14); • намален е бројот на ревизии за следење на препораките околу од 14 на 10 или намалување за 28.6%; • во 5 субјекти од јавниот сектор на централно ниво²⁶ внатрешните ревизори не ги извршуваат исклучиво работите на внатрешна ревизија.	• намалување на бројот на раководители за 5.5% (од 18 на 17); • намалување на бројот на извршени финансиски ревизии за една ревизија • намалување на бројот на извршени ревизии на усогласеност за 35% (од 74 на 48) • намалување на бројот на извршени ревизии на успешност за 40 % (од 5 на 3) • намалување на бројот на извршени финансиски ревизии за 14 % (од 7 на 6) • не е извршена ниту една ИТ ревизија • во една единица на локалната самоуправа²⁷ внатрешните ревизори не ги извршуваат исклучиво работите на внатрешна ревизија. • зголемување на бројот на извршени ад хок ревизии од 8 на 16

²⁶ Народен Правобранител, Државен архив на Република Северна Македонија, Министерство за здравство, Агенција за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој и Министерство за труд и социјална политика

²⁷ ЕЛС Берово

4. ЦЕНТРАЛНА ЕДИНИЦА ЗА ХАРМОНИЗАЦИЈА

4.1. Реализирани активности на Централната единица за хармонизација во 2021 година

Во 2021 година, Централната единица за хармонизација продолжи да ги спроведува реформите во јавната внатрешна финансиска контрола преку следните активности:

Во почетокот на јануари 2021 година Нацрт законот за системот на внатрешна финансиска контрола во јавниот сектор е доставен до Собранието на Република Северна Македонија заради негово донесување во две фази, од кои првата е завршена.

Продолжи имплементацијата на мерките и активностите наведени во Програмата за реформа на УЈФ и Стратегијата за ЈВФК, поддржана од ЕУ ИПА 2018 Твининг проектот “Зајакнување на функциите за планирање на буџетот, извршување и внатрешна контрола”, во рамките на Компонента 2: „Зајакнување на системот на јавна внатрешна финансиска контрола преку ефективната имплементација на Политиката за ЈВФК“. Дел од активностите од проектот во 2021 година, заради состојбата со Ковид-19, се спроведуваа со физичко присуство на експертите, а останатите преку on-line платформите за состаноци.

Во 2021 година, Централната единица за хармонизација, во соработка со експертите од твининг проектот подготви:

- Нацрт на Прирачник за финансиско управување и контрола,
- Подготвено е нацрт поедноставено Упатство за управување со ризици,
- Извештај со предлози за можни модели на национална програма за сертификација на внатрешни ревизори,
- Нацрт на Правилник за спроведување обука и испит и програма за сертификација на внатрешните ревизори,
- Нацрт на Правилник за формата и содржината на уверение за овластен внатрешен ревизор во јавниот сектор,
- Анализа на потребите за обуки,
- Програма и План за обуки за МФ и буџетските корисници врз основа на Политиката за ЈВФК и новиот Закон за ЈВФК;
- Извештај за оцена на правните акти поврзани со ЈВФК со препораки за подобрување (финалната верзија на извештајот е подготвена врз основа на одржани состаноци на СЈВФК и експертите со надлежните кои ги подготвуваат законите кои се предмет на анализа во Извештајот).

Исто така, во рамки на твининг проектот, во организација на Централната единица за хармонизација, беа организирани следните работилници: „Воспоставување на каскаден модел на цели во стратешките и годишните планови“, „Презентација на нацрт верзија на прирачникот за финансиско управување и контрола“ и „Презентација на нацрт верзија на прирачникот за внатрешна ревизија“.

Со цел обезбедување континуирани обуки за јавни финансии (вклучувајќи ја и ЈВФК) во рамки на Твининг проектот започнаа активностите поврзани со основање на Академија за јавни финансии.

Министерството за финансии - Централната единица за хармонизација во соработка со REMPAL IACOP, во октомври 2021 година организираше заеднички настан „Споделување искуство и презентација на производи на знаење за имплементација на внатрешна ревизија во јавниот сектор и внатрешна контрола“, на кој учествуваа повеќе од 70 внатрешни ревизори од јавниот сектор од нашата држава.

Годишниот извештај за функционирање на системот за јавна внатрешна финансиска контрола за 2020 година беше усвоен од Владата на Република Северна Македонија на 17 август 2021 година.

Понатамошните реформи од областа на јавната внатрешна финансиска контрола ќе се спроведуваат преку два приоритети (Финансиско управување и контрола и Внатрешна ревизија) од новата „Програма за Управување со јавните финансии 2022-2025“. Дел од активностите за реформите се продолжување на претходните активности, а дел од истите се надградени и проширени. Со планираните активности во оваа програма ќе се даде поддршка на целосно спроведувањето на заклучоците од „Годишниот извештај за функционирање на системот на јавна внатрешна финансиска контрола за 2020 година“.

4.1.1. Активности поврзани со поглавјето 32 - Финансиска контрола

За статусот и реализацијата на мерките и активностите во поглавјето 32 - Финансиска контрола редовно преку Секретаријатот за европски прашања се известува Владата на Република Северна Македонија, а напредокот во ова поглавје е презентираан на состанокот на Поткомитетот за економски и финансиски прашања и статистика, одржан виртуелно на 5-ти октомври 2021 година.

4.2. Известување по заклучоци од Годишниот извештај за функционирање на системот за јавна внатрешна финансиска контрола за 2020 година

На Деведесет и деветтата седница на Владата на Република Северна Македонија, одржана на 17.08.2021 година, беше разгледан и усвоен со заклучоци „Годишниот извештај за функционирање на системот на јавна внатрешна финансиска контрола за 2020 година“. Усвоените заклучоци се во насока на унапредување на системот на внатрешна финансиска контрола во јавниот сектор, а нивната реализација е најсоодветна по донесувањето на Предлогот на закон за системот на внатрешна финансиска контрола во јавниот сектор.

На 29.12.2020 година Владата на Република Северна Македонија го достави Предлогот на закон за системот на внатрешна финансиска контрола во јавниот сектор до Собранието на Република Северна Македонија. На седница бр.34 на Собранието одржана на 05.05.2021 година, Предлогот на законот помина на прво читање и се очекува закажување на седница за второ читање.

Во почетокот на март 2022 година, Централната единица за хармонизација, заедно со експертите од твининг проектот организираше дводневна работилница на која фокусот беше давање на: „Насоки за реализација на Заклучоци по Годишниот извештај за функционирањето на системот на јавна внатрешна финансиска контрола“. На оваа работилница детално беа разработени сите заклучоци и начинот на нивната реализација. На работилницата учествуваа околу 100 претставници од министерствата (раководители на единици за финансиски прашања, единици за внатрешна ревизија, човечки ресурси и стратешко планирање).

Министерството за финансии на 07.03.2022 година до Генералниот Секретаријат на Владата на Република Северна Македонија, поднесе Барање за промена на заклучоци под број 16-1609/1, поради тоа што предлогот на законот сеуште е во собраниска процедура за донесување.

Министерството за финансии, преку Централната единица за хармонизација, врз основа на континуирано следење на тековната состојба на системот на јавна внатрешна финансиска контрола и подготовка на анализа за истите, со овој Годишен извештај ќе направи ревидирање на заклучоците од извештајот од претходната година и ќе предложи нови ажурурани и модифицирани заклучоци за унапредување на системот на јавна внатрешна финансиска контрола.

Врз основа на изнесеното, Министерството за финансии предлага Владата на Република Северна Македонија да го разгледа Годишниот извештај за функционирање на системот на јавна внатрешна финансиска контрола за 2021 година и ги донесе следните:

ЗАКЛУЧОЦИ

1. Владата на Република Северна Македонија го разгледа и усвои Годишниот извештај за функционирање на системот на јавна внатрешна финансиска контрола за 2021 година.
2. Се задолжуваат сите министерства до 10.05.2023 година:
 - да донесат сопствен Етички кодекс во кој, меѓу другото, ќе биде утврден начинот на постапување со пријавените случаи на неетичко однесување, ќе назначат повереник за етика и основаат Етичките комитети;
 - да ја ревидираат, ажурираат и подобрат мисијата и визијата на институцијата и истите да ги објават на својата веб страната;
 - да го подобрат процесот на управување со ризици преку: ажурирање на Стратегиите за управување со ризици, соодветно документирање на ризиците од работењето во регистарот на ризици и нивните плански документи, како и подобрување на известувањето за утврдените ризици на начин што одговорното лице на институцијата ќе добива навремени информации за најзначајните ризици на министерството и институциите во негова надлежност. Воедно, при утврдување на ризиците да ги разгледуваат различните форми на измама (фалсификување на документи, давање неточни информации за финансиската состојба и успешноста на исполнување на поставените цели, фиктивните договори и фактури, давање мито и слично).
 - да го изготват/ажурираат планот за развој на системот за внатрешна контрола за клучните процеси на финансиско управување и контрола со план за отстранување на слабостите и неправилностите и да ја следат неговата реализација во министерството и неговите институции во надлежност изготвен, врз основа на спроведената самопроценка и изјавата за квалитет и состојбата на внатрешните контроли.
 - да обезбедат спроведување на препораките на надворешната и внатрешната ревизија во министерството и институциите во надлежност.

3. Се задолжуваат сите министерства до 31.12.2022 година до Министерството за финансии да достават План за организација и екипирање на единиците внатрешната ревизија (организациона структура на единицата и предлог план за екипирање на истите за наредните 3 години (2023,2024 и 2025 година), имајќи го предвид бројот на вработени и буџетот на самото министерство, органите во состав, втората линија буџетски корисници и јавните претпријатија и акционерски друштва во државна сопственост од нивна надлежност во кои ќе треба да спроведуваат внатрешна ревизија, доколку истите немаат сопствена единица за внатрешна ревизија или истата е нефункционална.
4. Се задолжува Министерството за финансии – Секторот за јавна внатрешна финансиска контрола, врз основа на добиените поединечните планови за организација и екипирање на единиците за внатрешна ревизија од сите министерства, да направи анализа на истите и да изготви и достави информација до Владата на Република Северна Македонија до 31.03.2023 година.
5. Се задолжуваат Министерство за култура, Министерство за информатичко општество и администрација и Министерството за политички систем и односи меѓу заедниците до 31.03.2023 година да ги екипираат единиците за внатрешна ревизија со најмалку двајца внатрешни ревизори.
6. Се задолжуваат сите министерства да го известат Министерството за финансии - Секторот за јавна внатрешна финансиска контрола за преземените активности по заклучоците до 10.05.2023 година.
7. Се задолжува Министерството за финансии - Секторот за јавна внатрешна финансиска контрола да ја извести Владата со Годишниот извештај за функционирање на системот на јавна внатрешна финансиска контрола за 2022 година за реализација на заклучоците од Годишниот извештај за функционирање на системот на јавна внатрешна финансиска контрола за 2021.

ПРИЛОЗИ

Преглед
на буџетски корисници од централно и локално ниво кои не доставиле
Годишен финансиски извештај

Р.бр.	Име на институција
1.	Комисија за спречување и заштита од дискриминација
2.	Уставен суд на Република Северна Македонија
3.	Биро за застапување на РСМ пред Европскиот суд за човекови права
4.	Инспекторат за употреба на јазиците
5.	Државен девизен инспекторат
6.	Државен завод за заштита на индустриска сопственост
7.	Државен инспекторат за транспорт
8.	Државен инспекторат за труд
9.	Министерство за образование и наука
10.	Министерство за култура
11.	Министерство за здравство

Р.бр.	Единица на локална самоуправа	Р.бр.	Единица на локална самоуправа	Р.бр.	Единица на локална самоуправа
1.	Василево	6.	Кичево	11.	Росоман
2.	Гостивар	7.	Лозово	12.	Сарај
3.	Демир Капија	8.	Маврово и Ростуше	13.	Студеничани
4.	Дојран	9.	Петровец	14.	Чаир
5.	Желино	10.	Ранковце	15.	Шуто Оризари

Преглед
на буџетски корисници од централно и локално ниво кои немаат донесено Стратегија за
управување со ризици

Р.бр.	Име на институција
1.	Државна изборна комисија
2.	Комисија за заштита на конкуренцијата
3.	Регулаторна комисија за домување
4.	Комисија за заштита од дискриминација
5.	Оперативно-техничка агенција
6.	Уставен суд на Република Северна Македонија
7.	Служба за општи и заеднички работи
8.	Министерство за политички систем и односи меѓу заедници
9.	Агенција за управување со одземен имот
10.	Агенција за примена на јазикот
11.	Министерство за одбрана
12.	Агенција за национална безбедност
13.	Управа за водење на матичните книги
14.	Инспекторат за употреба на јазиците
15.	Државен девизен инспекторат
16.	Дирекција за технолошки индустриски развојни зони
17.	Државен пазарен инспекторат
18.	Министерство за животна средина и просторно планирање и води
19.	Државен инспекторат за животна средина
20.	Државен комунален инспекторат
21.	Агенција за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој
22.	Државен, санитарен и здравствен инспекторат
23.	Државен инспекторат за локална самоуправа
24.	Агенција за иселеништво
25.	Државен архив на Република Северна Македонија
26.	Биро за регионален развој
27.	Судски совет на Република Северна Македонија
28.	Јавно обвинителство на Република Северна Македонија
29.	Совет на јавни обвинители

Р.бр	Единица на локална самоуправа	Р.бр	Единица на локална самоуправа	Р.бр	Единица на локална самоуправа
1.	Општина Арачиново	16.	Општина Желино	31.	Општина Пехчево
2.	Општина Боговиње	17.	Општина Зелениково	32.	Општина Пласница
3.	Општина Босилово	18.	Општина Зрновци	33.	Општина Радовиш

4.	Општина Брвеница	19.	Општина Кавадарци	34.	Општина Ранковце
5.	Општина Василево	20.	Општина Кисела Вода	35.	Општина Росоман
6.	Општина Врапчиште	21.	Општина Кичево	36.	Општина Сарај
7.	Општина Гевгелија	22.	Општина Конче	37.	Општина Свети Николе
8.	Општина Градско	23.	Општина Липково	38.	Општина Сопиште
9.	Општина Дебар	24.	Општина Лозово	39.	Општина Старо Нагоричане
10.	Општина Дебарца	25.	Општина Маврово и Ростуше	40.	Општина Студеничани
11.	Општина Делчево	26.	Општина Македонска Каменица	41.	Општина Теарце
12.	Општина Демир Капија	27.	Општина Могила	42.	Општина Тетово
13.	Општина Демир Хисар	28.	Општина Неготино	43.	Општина Чаир
14.	Општина Дојран	29.	Општина Новаци	44.	Општина Чашка
15.	Општина Долнени	30.	Општина Ново Село		/

Прилог 3

Преглед
на буџетски корисници од централно и локално ниво кои немаат изготвено
Регистар на ризици

Р.бр.	Име на институција
1.	Кабинет на претседателот на Република Северна Македонија
2.	Државен завод за ревизија
3.	Државна изборна комисија
4.	Комисија за заштита на конкуренцијата
5.	Регулаторна комисија за домување
6.	Комисија за заштита од дискриминација
7.	Државна комисија за одлучување во втор степен во областа на инспекцискиот надзор и прекршочната постапка
8.	Оперативно-техничка агенција
9.	Уставен суд на Република Северна Македонија
10.	Генерален секретаријат на Влада на Република Северна Македонија
11.	Служба за општи и заеднички работи
12.	Министерство за политички систем и односи меѓу заедници

13.	Агенција за управување со одземен имот
14.	Агенција за примена на јазикот
15.	Министерство за одбрана
16.	Министерство за внатрешни работи
17.	Агенција за национална безбедност
18.	Управа за водење на матичните книги
19.	Инспекторат за употреба на јазиците
20.	Државен девизен инспекторат
21.	Агенција за странски инвестиции и промоција на извозот на Република Северна Македонија
22.	Дирекција за технолошки индустриски развојни зони
23.	Државен пазарен инспекторат
24.	Државен инспекторат за техничка инспекција
25.	Државен завод за заштита на индустриска сопственост
26.	Министерство за животна средина и просторно планирање и води
27.	Државен инспекторат за животна средина
28.	Државен инспекторат за транспорт
29.	Државен комунален инспекторат
30.	Државен инспекторат за труд
31.	Државен, санитарен и здравствен инспекторат
32.	Државен инспекторат за локална самоуправа
33.	Агенција за иселеништво
34.	Државен архив на Република Северна Македонија
35.	Биро за регионален развој
36.	Судски совет на Република Северна Македонија
37.	Јавно обвинителство на Република Северна Македонија
38.	Совет на јавни обвинители
39.	Агенција за вработување на Република Северна Македонија

Р.бр.	Единица на локална самоуправа	Р.бр.	Единица на локална самоуправа	Р.бр.	Единица на локална самоуправа
1.	Општина Арачиново	18.	Општина Долнени	35.	Општина Петровец
2.	Општина Битола	19.	Општина Желино	36.	Општина Пехчево
3.	Општина Богданци	20.	Општина Зелениково	37.	Општина Пласница
4.	Општина Боговиње	21.	Општина Зрновци	38.	Општина Радовиш
5.	Општина Босилово	22.	Општина Кавадарци	39.	Општина Ранковце
6.	Општина Брвеница	23.	Општина Кисела Вода	40.	Општина Росоман
7.	Општина Василево	24.	Општина Кичево	41.	Општина Сарај

8.	Општина Винаца	25.	Општина Конче	42.	Општина Свети Николе
9.	Општина Врапчиште	26.	Општина Крива Паланка	43.	Општина Сопиште
10.	Општина Гевгелија	27.	Општина Липково	44.	Општина Старо Нагоричане
11.	Општина Градско	28.	Општина Лозово	45.	Општина Струга
12.	Општина Дебар	29.	Општина Маврово и Ростуше	46.	Општина Студеничани
13.	Општина Дебарца	30.	Општина Македонска Каменица	47.	Општина Теарце
14.	Општина Делчево	31.	Општина Могила	48.	Општина Тетово
15.	Општина Демир Капија	32.	Општина Неготино	49.	Општина Чашка
16.	Општина Демир Хисар	33.	Општина Новаци	50.	Општина Штип
17.	Општина Дојран	34.	Општина Ново Село		/

Прилог 4

Преглед

на буџетски корисници од централно и локално ниво кои не доставиле извештај за извршените ревизии и активностите на внатрешна ревизија

	Институција
1.	Кабинет на претседателот на Република Северна Македонија
2.	Комисија за заштита на конкуренцијата
3.	Агенција за заштита на личните податоци
4.	Регулаторна комисија за домување
5.	Државна комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен ²⁸
6.	Уставен суд на Република Северна Македонија
7.	Секретаријат за законодавство ²⁹
8.	Министерство за политички систем и односи меѓу заедниците
9.	Агенција за примена на јазикот ³⁰

²⁸ Известување дека не е воспоставена функција на внатрешна ревизија и покрај неколкуте обиди за склучување на договор за вршење на функцијата на внатрешна ревизија со друг субјект

²⁹ Доставено е известување за раскинат договор со Министерство за правда и нов договор со ГС на Влада од 09.03.2022 година

10.	Центар за управување со кризи
11.	Агенција за национална безбедност
12.	Министерство за правда ³¹
13.	Управа за извршување на санкции
14.	Управа за водење на матичните книги
15.	Биро за застапување на РСМ пред Европскиот суд за човекови права ³²
16.	Инспекторат за употреба на јазиците ³³
17.	Државен девизен инспекторат
18.	Министерство за економија
19.	Агенција за промоција и поддршка на туризмот
20.	Дирекција за технолошки индустриски развојни зони ³⁴
21.	Државен инспекторат за техничка инспекција
22.	Државен инспекторат за животна средина ³⁵
23.	Државен инспекторат за транспорт
24.	Државен инспекторат за градежништво и урбанизам ³⁶
25.	Државен комунален инспекторат
26.	Државен инспекторат за труд
27.	Министерство за образование и наука
28.	Биро за развој на образованието
29.	Министерство за информатичко општество и администрација ³⁷
30.	Државен управен инспекторат ³⁸
31.	Министерство за култура
32.	Државен, санитарен и здравствен инспекторат ³⁹
33.	Министерство за локална самоуправа ⁴⁰
34.	Државен инспекторат за локална самоуправа
35.	Агенција за иселеништво
36.	Комисија за односи со верски заедници и религиозни групи ⁴¹

³⁰ Доставен е потпишан сосема празен извештај, а изјавата се однесува и за податоци за внатрешна ревизија

³¹ Не е доставен ГИ за ВР поради испразнување на работното место раководител на ЕВР

³² Известување дека имаат договор за вршење на внатрешна ревизија со Министерство за правда, но не се вршени ревизии, затоа што ЕВР нема раководител

³³ Доставен е празен ГИ за ВР со известување дека е основана ЕВР, но истата не е екипирана, а изјавата на раководителот на субјектот се однесува и на податоци од ГИ за ВР

³⁴ Доставено е известување дека е основана ЕВР, но истата не е екипирана и не е доставен пополнет образец за ГИ

³⁵ Доставен е потпишан, но празен ГИ за ВР и непотпишана изјава

³⁶ Во дописот е наведено дека нема воспоставено функција на внатрешна ревизија, а изјавата се однесува и за ВР

³⁷ Доставено е Известување дека единицата за внатрешна ревизија на е екипирана и затоа не е изготвен извештај

³⁸ Доставен е потпишан, празен извештај.

³⁹ Доставено е известување дека во 2021 година не создадени услови за развој на функцијата на внатрешна ревизија

⁴⁰ Известување дека активностите на внатрешна ревизија не се извршуваат поради мирување на работното место на ревизорот

37.	Биро за судски вештачења ⁴²
38.	Јавно обвинителство на Република Северна Македонија ⁴³
39.	Совет на јавни обвинители ⁴⁴

Рб.	Институција
1.	Општина Арачиново
2.	Општина Богданци
3.	Општина Босилово ⁴⁵
4.	Општина Василево
5.	Општина Гази Баба ⁴⁶
6.	Општина Гевгелија
7.	Општина Ѓорче Петров
8.	Општина Гостивар
9.	Општина Дебар ⁴⁷
10.	Општина Дебарца
11.	Општина Демир Капија
12.	Општина Дојран ⁴⁸
13.	Општина Долнени ⁴⁹
14.	Општина Желино
15.	Општина Карпош ⁵⁰
16.	Општина Кисела Вода
17.	Општина Кичево
18.	Општина Конче ⁵¹
19.	Општина Липково
20.	Општина Маврово и Ростуше
21.	Општина Неготино

⁴¹Известување дека Договорот за вршење на внатрешна ревизија со Министерство за правда е раскинат

⁴² Известување дека Договорот за вршење на внатрешна ревизија со Министерство за правда е раскинат

⁴³ Не е доставен ГИ за ВР, а во самата изјава се повикува и на податоците од ГИ за ВР

⁴⁴ Доставен е потпишан, празен извештај.

⁴⁵ Известување дека нема извршено внатрешна ревизија

⁴⁶ Со пропратното писмо со кои се доставени извештаите кои се однесуваат на финансиското управување и контрола, известуваат дека документите кои ги изготвуваша Секторот за внатрешна ревизија ќе бидат доставени дополнително

⁴⁷ Доставено само Изјава за квалитетот и состојбите на внатрешните контроли, а при телефонски разговор со внатрешниот ревизор е известно дека истата е на породилно отсуство и дека во 2021 не е извршена ни една ревизија

⁴⁸ Доставено само Изјава за квалитетот и состојбите на внатрешните контроли, а при телефонски разговор со внатрешниот ревизор е известно дека истата е на породилно отсуство и дека во 2021 не е извршена ни една ревизија

⁴⁹ Доставена е само Изјава за квалитетот и состојбите на внатрешните контроли, потпишана од страна на градоначалникот, со која се потврдуваат податите во Годишниот извештај за активностите на внатрешната ревизија, но истиот е поплнет само со општи податци за општината и систематизираното одделение и истиот е непотпишан

⁵⁰ Известување дека немаат внатрешен ревизор и нема да достават Извештај

⁵¹ Известување дека немаат одделение за внатрешна ревизија и доставиле потпишана Изјава за квалитетот и состојбата на внатрешните контроли

22.	Општина Ново Село ⁵²
23.	Општина Петровец
24.	Општина Пласница ⁵³
25.	Општина Радовиш ⁵⁴
26.	Општина Ранковце
27.	Општина Ресен ⁵⁵
28.	Општина Сарај
29.	Општина Сопиште
30.	Општина Старо Нагоричани
31.	Општина Студеничани
32.	Општина Теарце
33.	Општина Чаир
34.	Општина Шуто Оризари

⁵² Доставен сосема празен извештај

⁵³ Известување дека ГИ за извршените ревизии и активностите на внатрешна ревизија ќе достави раководителот на Одделението за внатрешна ревизија на општина Кичево, со кои имаат договор

⁵⁴ Известување дека одделението за внатрешна ревизија во општината нема нитс еден вработен покрај објавениот оглас на кој не се пријавил ниеден кандидат

⁵⁵ Доставена Изјава за квалитетот и состојбата на внатрешните контроли, а Годишниот извештај има податоци само за градоначалникот и буџетот на општината и истиот не е потпишан од страна на градоначалникот